

בעניין:

אחלאס סמריה ואחרים

ע"י ב"כ עוה"ד טאוסן זהר ואחרים
מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
רחוב יפו 94, ת.ד. 8921, חיפה 31090
טל: 04-9501610; נייד: 052-6399147; פקס: 04-9503140
דואר אלקטרוני: Sawsan@adalah.org

העותרים

נגד

משרד הבריאות

באמצעות פרקליטות המדינה
משרד המשפטים
רחוב צלאח אלדין 29, ירושלים

המשיב

תגובה מטעם העותרים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 6.11.2017, מתכבדים העותרים להגיש תגובה להודעת העדכון מטעם המשיב מיום 21.12.2017, וזאת כמפורט להלן:

1. העתירה דנן עוסקת בהחלטת המשיב לסגור את מרפאת אם וילד שהופעלה מזה 20 שנה בכפר חיאלד ואשר במהלך שנים אלו העניקה שירותי רפואה מונעת גם לתושבי הכפר ראס עלי. העתירה מבקשת מבית המשפט הנכבד להורות למשיב לנמק מדוע לא תבוטל החלטתו וכן מדוע לא יונגשו שירותי רפואה מונעת של טיפת חלב עבור תושבי ראס עלי שאין בכפר שלהם תחבורה ציבורית בכלל.

2. בדיון שהתקיים ביום 6.11.2017 החליט בית המשפט הנכבד, כי על המשיב להגיש הודעה ובה יתייחס לסוגיות הבאות:

א. האם אכן קיימים מקרים שבהם סורבו נשים מלקבל טיפול במרפאת אם וילד ביישוב איבטין כאשר המשיב יתייחס לנתונים שיועברו לו ע"י ב"כ העותרים אודות נשים שלא התקבלו למרפאה הנ"ל;

ב. האם לאחר סגירת המרפאה בכפר חיאלד, מסופק השירות לכל האוכלוסייה הזקוקה לטיפול ובאיזה תדירות;

ג. על המשיב לבחון הפעלת מערכת היסעים מראס עלי לאיבטיין כדי לאפשר לתושבי ראס עלי שאין להם רכב להגיע למרפאה באיבטיין.

3. המשיב הגיש הודעה מטעמו ובה התייחסות לסוגיות שנתבקש ע"י בית המשפט ולהלן תגובת העותרים על הודעה זו:

באשר לסוגייה הראשונה – סירוב נשים במרפאה ביישוב איבטיין:

4. ב"כ העותרים אכן מסרה לב"כ המשיב לאחר הדיון שנערך בפני בג"ץ ביום 6.11.2017, שאותן שתי נשים שסורבו ע"י מרפאת איבטיין, התקבלו ונקלטו במרפאה בסופו של דבר. קליטתן של שתי נשים אלו, ארעה לאחר הדיון וככל הנראה בעקבות ההליכים המשפטיים הנוכחים.

5. העותרים מברכים על כך. אך יחד עם זאת, מבקשים לציין כי עם הכנת תגובה זו, ולאחר מיפוי נוסף שבוצע על ידי העותרים מסי' 8, 9, ו-10, התברר כי קיימת אשה נוספת, תושבת הכפר חי'אלד, שסורבה אף היא לאחרונה מקבלת שירות במרפאה באיבטיין. מדובר בגברת זהור חי'אלדי ת.ז. 032886913 החברה בקופת חולים מאוחדת ואשר התברר כי לאחר שפנתה למרפאה באיבטיין יחד עם התינוקת שלה, היא סורבה ולא הצליחה לקבלת טיפול עבור ביתה.

6. יודגש, כי סירובה של גבי זהור ע"י המרפאה ביישוב איבטיין התרחש בתקופה שלאחר הדיון בבג"ץ בתיק זה ונודע לב"כ העותרים רק עם ההכנה להגשת תגובה זו.

7. דברים אלו מצביעים על כך, שלמרות הצהרת ד"ר רשפון מיום 25.9.2017, שניתנה אגב לאחר הגשת העתירה, לפיה כל חברי קופות החולים יתקבלו לטיפול במרפאה באיבטיין, הרי אין כל וודאות שהצהרה זו אכן תקויים במלואה, עבור כל הנשים, בכל זמן נתון. דברים אלו רק מתזקקים את טענת העותרים הן בכתב בהעתירה והן בטיעונים כפי שהועלו במהלך הדיון בעל פה.

8. לכן טיעון העותרים בהקשר זה לא התייתר והוא עודנו עומד בתוקף.

בהקשר לסוגייה השנייה – אספקת השירות לכל האוכלוסייה הזקוקה לו ותדירות אספקתו:

9. מהודעת המשיב עולה, כי אכן לאחר סגירת המרפאה, קיימות נשים הן מראס עלי והן מחי'אלד הזכאיות לשירותי מרפאת אם וילד ואשר אינן מקבלות את השירות. כך למשל מפסקה 10 להודעת העדכון מטעם המשיב עולה, כי קיימות לפחות 8 נשים שהיו רשומות במרפאה בחי'אלד אשר טרם פנו לתחנת טיפת חלב חלופית לאחר סגירת המרפאה. וכן מצוין כי לא ניתן היה ליצור עמם קשר טלפוני ולכן אין לדעת אודות כוונותיהן באשר לבחירת תחנת טיפת חלב חלופית. המשיב לא ציין אם כל 8 הנשים הנ"ל הינן תושבות

הכפר חיואלד או שמא הן מראס עלי, אך עובדה שהמשיב אינו חולק עליה, ישנם לפחות 8 נשים שאינן מקבלות את השירות כיום!

10. על כל פנים, ממפוי שביצעו העותרים 8, 9, 10 עולה, כי קיימות כיום 9 נשים תושבות הכפר ראס עלי שאינן מסוגלות להגיע למרפאה באיבטין או לכל מרפאה אחרת וזאת ללא קשר לעובדה אם הן רשומות במרפאה זו או אחרת. העובדה כי אין תחבורה ציבורית מראס עלי אל מחוץ לכפר, היא זו החוסמת את נגישותן למרפאה מחץ לכפר. כל הנשים הנ"ל, הינן נשים קשות יום, שאינן עובדות ואין להן רישיון רכב ואינן מסוגלות להמתין לבני זוגן עד לסיום עבודתם בשעות מאוחרות, כדי להסיען למרפאות מחוץ לכפר. להלן רשימת הנשים מראס עלי שאינן מסוגלות לפנות למרפאת אם וילד מחוץ לכפר בגלל העדר תחבורה ציבורית:

מספר סידורי	שם האשה	ת.ז.	מספר ילדים מתחת לגיל 3	הערות נוספות
1	אכלאס סמריה	29761640	2	מצב כלכלי ירוד, אינה עובדת ואין לה רכב
2	רים סמריה	308448976	2	כנייל
3	אכלאס סמריה	308049014	2	כנייל
4	מזין סמריה	206018798	2 (תאומים)	כנייל
5	נורג'ואן סמריה	205896145	3 (כולל תאומות)	כנייל
6	גלילה סמריה	043429281	2	כנייל. בנוסף, בן זוגה הינו בעל מוגבלות שכלית וגם ילדיה
7	סמאהר סמריה	036313062	1	מצב כלכלי ירוד, אינה עובדת ואין לה רכב
8	מרוה סמריה	065915936	1	כנייל. בנוסף היא ציינה בפני העותרים 8,9,10 כי לאחר שביקשה לקבל חיסון עבור בתה התינוקת, נמסר לה כי התיק שלה טרם הועבר למרפאה באיבטין ועל כן האחות במרפאה עדיין אינה יכולה לקבל אותה.
9	דלאל סמריה	203681044	בהריון	מצב כלכלי ירוד, אינה עובדת ואין לה רכב

11. יתר על כן, מיפוי שביצעו העותרים מעלה עוד, כי קיימות 9 נשים מהכפר חי'ואלד שאינן מקבלות שירות לאחר סגירת המרפאה בחי'ואלד, כאשר אחת מהן הינה גבי זהור שפנתה למרפאה באיבטיין וסורבה כפי שצויין לעיל. כל הנשים הנ"ל מצויות במצב סוציו אקונומי מאוד ירוד ולכולן יש לפחות ילד או שניים מתחת לגיל 3. חלק מנשים אלו לא נרשמו למרפאות חלופיות כי אינן מסוגלות לצאת מהכפר למרות קיומו של קו אוטובוס בתדירות הנמוכה המוביל אותן לאיבטיין. כך למשל, אשה אחת (גבי ראדיה חי'אלדי) מתגוררת בצריף עם משפחתה בקצה הכפר חי'ואלד; אין לה רכב ומצבה הכלכלי קשה מאוד וגם אין באפשרותה להגיע לתחנת האוטובוס בקצה השני של הכפר. אשה אחרת (גבי אחלאס חי'אלדי) אינה מסוגלת להגיע למרפאה חלופית מחוץ לכפר, יש לה ילד אחד מתחת לגיל שנה ובעלה סובל מפיגור שכלי כך שאינה יכולה לעזוב אותו בבית לבדו ולפנות למרפאה. אשה אחרת (גבי אינתיסאר חי'אלדי) אינה מסוגלת להגיע למרפאה מחוץ לחי'ואלד כי יש לה ילד עם מוגבלות פיזית; מצבה הכלכלי קשה מאוד ואין לה רכב ואינה מסוגלת להשתמש בתחבורה הציבורית ליישוב איבטיין כי אינה יכולה לעמוד בליווי בנה בעל המוגבלות לבדה.

12. העותרים ידגישו, כי אין לקבל את הודעת העדכון של המשיב המתייחסת לכך שלא היו נשים הרות משני הכפרים שהיו רשומות במרפאה ערב סגירתה. מספר הנשים ההרות ערב סגירת המרפאה או אחריה, אינו שיקול שיש להתחשב בו לצורך סוגיה זו ועובדה היא שכיום ישנה אשה בהריון מראס עלי, שכאמור אינה מסוגלת לקבל שירות באיבטיין או במרפאה אחרת בשל העדר תחבורה ציבורית בכפר.

13. יתר על כן אין לקבל את הנתונים אודות התדירות הנמוכה בה ילדים בגילאים 3-5 פונים לקבלת שירות במרפאת אם וילד. הנמוכים שהוצגו קשורים למחוז חיפה בכלל ואין בהם כל התייחסות לצרכים המיוחדים של הילדים בכפרים ראס עלי וחי'ואלד. בכתב העתירה ציינו את הנתונים הגבוהים במיוחד של שיעורי ילדים בסיכון בקרב ילדי שני הכפרים הנ"ל, כאשר ילדים כאלו אמורים לקבל טיפול בתדירות גבוהה יותר מאשר ילדים רגילים ועל כך אין כל מענה בהודעת העדכון של המשיב.

14. יתר על כן אין לקבל את טענת המשיב לפיה קיים נוהג אצל נשים הרות לפנות דווקא לרופא נשים בקופות החולים ופחות למרפאות אם וילד ולכאורה זו הסיבה שנשים אינן פונות לטיפת חלב. לנשים נשוא העתירה, לרבות אלו שצויינו בתגובה זו, אין אפשרות להגיע לטיפת חלב בשל העדר תחבורה ציבורית או בשל מצב כלכלי ומשפחתי ירוד שאינו מאפשר להן לצאת מבתיהן ולצאת מהכפר.

15. כל עוד קיימת תובה חקוקה המחייבת את המשיב להנגיש את מרפאות אם וילד לנשים בקרב מקום מגוריהם, המשיב אינו רשאי להתנער מאחריות חוקית זו בשל קיומו של מנהג כזה או אחר אצל קבוצת נשים מסויימת.

16. כמו כן יש להדגיש כי בהודעת העדכון אין כל התייחסות לסוגייה שנדרשה בהחלטות בית המשפט הנכבד אודות תדירות השירות המוענק ע"י מרפאות אם וילד לנשות שני הכפרים, לאחר סגירת המרפאה. כמו כן לא ניתן להסתפק בהקשר זה בציון העובדה שנשים מוזמנות ע"י המרפאה לקבל שירות, שכן לא כל הטיפולים המוענקים במסגרת טיפת חלב אמורים להיות בהזמנה מאת האחיות או הרופאים.

באשר לסוגיה השלישית – הסדרת הסעות מהכפר ראס עלי:

17. מהודעת המשיב בהקשר זה עולה, כי המשיב מסרב להסדיר הסעות ולהנגיש את מרפאת אם וילד לנשים תושבות הכפר ראס עלי מהנימוק של אי נוחיות, אי כדאיות והעדר תקציבים. שיקולים כאלה הם בלתי חוקיים במקרה כזה לאור העובדה כי קיימת חובה חקוקה המחייבת את המשיב להנגיש את שירותי הרפואה המונעת עבור נשים בהריון וילדים עד גיל 6. הסירוב להסדיר הסעות יזומות או דרך חברת אוטובוסים, כפי שהציע בית המשפט, משמעה הפקרת הנשים הזכאיות לשירות הנ"ל מכח החוק.

18. כפי שציינו בכתב העתירה, הרי נפסק כבר כי מגבלות תקציביות אינן יכולות לשמש עילה או בסיס לאי קיומו של החוק או לאי קיומו של עקרון השוויון (ראו למשל: בג"ץ 6845/00 **איתנה ניב ואח' נגד בית הדין**, פ"ד נו (6) 663 (2002)). כמו כן, נקבע כי אסור לרשות מנהלית לשקול שיקולי נוחיות המונעים בתוצאה הקצאת תקציבים לצורך מימוש זכויות האדם (ראו: בג"ץ 4541/94 **מילר נ' שר הביטחון**, פ"ד מט (4) 94; בג"ץ 205/94 **גולן נ' שירות בתי הסוהר**, פ"ד נ (4) 136, עמ' 189; בג"ץ 1081/93 **בוצר נ' מועצה מקומית מכבים רעות**, פ"ד נ (1) 19, 27)). הדברים הנ"ל מקבלים משנה תוקף כאשר מדובר ביישום חובה חקוקה המוטלת על רשות מנהלית, כגון החובה כאן.

19. אין לקבל את טענת המשיב לפיה גם במצב לפני סגירת המרפאה, הצליחו הנשים מראס עלי לפנות למרפאה בחיואלד ולכן הן יכולות גם כעת לגשת למרפאה באיבטיין. לטענה זו אין כל בסיס ועדיף אילו לא הועלתה. שכן במצב העובדתי הקודם, שגם הוא היה פגום, רבות מהנשים צעדו או לקחו טרמפים קצרים מראס עלי לחיואלד כדי לקבל שירות מהמרפאה ביישוב הסמוך חיואלד. כיום המצב העובדתי שונה מאוד וזאת כפי שפורט בעתירה. שכן, בנוסף למרחק הנ"ל בין ראס עלי וחיואלד חייבות הנשים לנסוע מהכפר חיואלד לאיבטיין או לשפרעם וקרית אתא. פירטנו בעתירה שאורך נסיעה כזה עלול לארוך כשעה וחצי ולבטח לא ניתן להחשיב זמן זה כ"נגיש" לפי דרישת חוק ביטוח בריאות ממלכתי המחייב הנגשת שירותי רפואה מונעת בקרבת מקום מגורים.

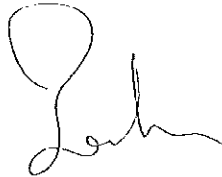
20. כמו כן אין לקבל את טענת המשיב (בפסקה 19) לפיה סביר כי המשפחות משני הכפרים יקבלו שירותי רפואה מונעת כאשר יפנו לקבלת שירות שוטף מהכפר איבטיין כמו שירותי דואר ובנק. עם כל הכבוד, שירותי רפואה מונעת, כשם שהם, אינן שירות שוטף הדומה לשירותי דואר ובנק לא בעובדה ולא בחובה המשפטית המחייבת הנגשת השירותים הנ"ל.

לסיכום

21. הודעת המשיב לא רק שאינה נותנת מענה מלא לסוגיות שהועלו בהחלטת בית המשפט הנכבד אלא שהיא אינה נותנת מענה לכלל האוכלוסייה הזכאית מכח החוק לקבלת שירותי רפואה מונעת.

22. הודעת העדכון מטעם המשיב רק מחזקת את טיעוני העותרים כפי שהועלו הן בכתב העתירה והן בעל פה בדיון שנערך ביום 6.11.2017 ומחזקים את הצורך בהוצאת צו על תניא וקיום דיון דחוף נוסף.

** רצ"ב תצהיר מטעם העותר מס' 8, יו"ר הוועד המקומי בכפר חיואלדי.

סאוסן זהר, עורכת – דין
ב"כ העותרים

חיפה, 4.1.2018

תצהיר

הנני הח"מ, שריף קוזלי ת.ז. 034580951, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר את האמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בכתב כדלקמן:

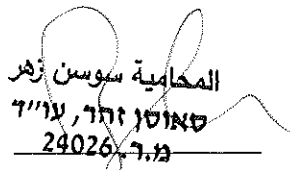
1. הנני העותר מס' 8 בעתירה בבג"ץ 6362/17 ומשמש יושב ראש הוועד המקומי של הכפר חיאלד.
2. עובדות המקרה נשוא העתירה ידועות לי באופן אישי והנני בקשר הדוק עם תושבי שני הכפרים, חיאלד וראס עלי.
3. לאחר שקראתי את התגובה המוגשת מטעם העותרים להודעת העדכון שהוגשה לבית המשפט הנכבד מטעם המשיב מיום 21.12.2017, הנני מצהיר כי אני מאשר את העובדות המפורטות בתגובה מטעמנו.
4. זהו שמי זו חתימתי ותוכן תצהירי נכון ואמת.

חתימת המצהיר

אישור

אני הח"מ עורכת – דין סאוסן זהר מאשרת כי בתאריך 4.1.2018 הופיע בפניי מר שריף קוזלי ת.ז. 034580951 ולאחר שהוזהרתי כי עליו להצהיר את האמת וכי יהא צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות האמור לעיל וחתם עליו בפניי.

المحامية سوسن زهر
סאוסן זהר, עו"ד
מ.ר. 24026
חתימה וחנותמת עו"ד